

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 98/2011-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. marca 2011 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Z., akciová spoločnosť, M., zastúpenej advokátom JUDr. M. B., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 88/2009 z 30. novembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Z., akciová spoločnosť, o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. februára 2011 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Z., akciová spoločnosť (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 88/2009 z 30. novembra 2010 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z obsahu sťažovateľkou podanej sťažnosti vyplýva, že táto sa žalobným návrhom doručeným na Okresnom súde Martin (ďalej len „okresný súd“) 13. júna 2002 domáhala určenia neplatnosti právneho úkonu, a to dodatku č. 1/2000 ministra hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „dodatok č. 1“) z 11. mája 2000 vydaným pod č. 2139/2000-1000-010. Týmto dodatkom boli upravené vlastnícke práva sťažovateľky k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území M., a to obytného domu s 36 bytovými jednotkami, ktorý sa nachádza na Č. ulici, ktorého novým vlastníkom sa stalo mesto M., a administratívnej budovy, ktorá sa nachádza na T. ulici, ktorej novým vlastníkom sa stal v tom čase O. M. Právnym východiskom pre vydanie dodatku č. 1 bolo rozhodnutie federálneho ministra hutníctva, strojárstva a elektrotechniky č. 54/1990 z 20. júna 1990, ktorým sa s účinnosťou ku dňu 30. júna 1990 zrušil štátny podnik Z. M. a s účinnosťou ku dňu 1. júla 1990 bolo založených 43 štátnych podnikov. Všetok majetok, práva a záväzky bývalého štátneho podniku Z. M. boli prevedené na sťažovateľku, ktorá mala vykonať delimitáciu tohto majetku na novozaložené štátne podniky, a to najneskôr do 31. augusta 1990. Vzhľadom na skutočnosť, že predmetná delimitácia majetku nebola riadne a včas dokončená, ako aj v nadväznosti na apelačné listy príslušných orgánov v ostatnom aj mesta M., rozhodol minister hospodárstva Slovenskej republiky predmetným dodatkom o delimitácii uvedeného majetku, ktorý bol vo vlastníctve sťažovateľky na mesto M. a vtedajší O. M. Správa katastra následne rozhodla o zápise tohto práva formou záznamu na liste vlastníctva. Okresný súd svojím ostatným rozsudkom č. k. 11 C 185/2002-367 z 1. júla 2008 sťažovateľkin návrh na určenie neplatnosti dodatku č. 1 zamietol z dôvodu „... *nepreukázania naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v zmysle § 80 písm. c/ O. s. p. zdôrazniac zároveň aj skutočnosť, že podaný návrh nežiada priamo určiť existenciu či neexistenciu práva, resp. právneho vzťahu...*“. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) na odvolanie sťažovateľky ostatný rozsudok prvostupňového súdu ako vecne správny potvrdil a najvyšší súd sťažovateľkou podané dovolanie odmietol „... *ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný*“.

3. 1 Sťažovateľka v podanej sťažnosti namieta nedostatočné skutkové a právne posúdenie jej vecí súdmi. Predovšetkým namietala:

„... v danom prípade Najvyšší súd... porušil naše právo na súdnu ochranu tým, že odmietol nami podané dovolanie, hoci neexistovali dôvody k jeho odmietnutiu podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 OSP... v danom prípade sa jedná o arbitrárne a nedostatočne odôvodnené rozhodnutie odvolacieho súdu... sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nezaoberal podstatnými otázkami, ktoré sme v podanom odvolaní nastolili. Tento postup odvolacieho súdu následne odobril aj samotný dovolací súd, ktorý v odôvodnení svojho uznesenia konštatoval, že odvolací súd dal v odôvodnení odpoveď na všetky podstatné otázky. Dovolací súd v tomto smere uviedol, že odvolací súd ako aj prvostupňový súd vysvetlili dôvod, pre ktorý bola zamietnutá určovacia žaloba, spočívajúci v chýbajúcom naliehavom právnom záujme navrhovateľa na tejto určovacej žalobe, zdôrazniac zároveň aj skutočnosť, že podaný návrh nežiada priamo určiť existenciu či neexistenciu práva, resp. právneho vzťahu.“

3. 2 Sťažovateľka v podanej sťažnosti uviedla celý rad argumentov, ktoré predniesla (aj) v konaní pred súdmi nižšej inštancie a ktoré boli podľa jej názoru súdmi odmietnuté, bez ich logického odôvodnenia/vysvetlenia: *„Bránili sme sa jednak poukazom na konkrétne ustanovenie katastrálneho zákona, ktoré výslovne umožňovalo vykonať zápis do katastra nehnuteľností aj na základe právoplatného rozhodnutia o určení neplatnosti právneho úkonu a ktoré... vyvracalo názor prvostupňového súdu o neexistencii naliehavého právneho záujmu, ako aj poukazom na skutočnosť, že máme záujem uplatňovať nárok na náhradu škody podľa zák. č. 58/69 Zb., ktorý však nie je možné úspešne uplatniť, pokiaľ právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená nie je pre nezákonnosť zrušené príslušným orgánom.“*

3. 3 Sťažovateľka ďalej vytkla najvyššiemu súdu aj nezohľadnenie procesných chýb v postupe odvolacieho súdu: *„Dovolací súd... zaujal názor, že nás odvolací súd nebol povinný vyzývať podľa § 213 ods. 2 OSP... pretože sa jednalo len o doplnenie dôvodov správnosti prvostupňového rozhodnutia.“* Odvolací súd nesprávne vyložil § 213 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“), ktorý ukladá *„... odvolaciemu súdu povinnosť dať účastníkom konania možnosť*

vyjadriť sa k možnej aplikácii takého zákonného ustanovenia, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce“.

3. 4 V závere svojej ústavnej sťažnosti sťažovateľka poukázala na jej finančné poškodenie, ktoré by bolo neodstrániteľné *„v prípade, že by ostali v platnosti doterajšie rozhodnutia súdov... boli by sme pozbavení, bez vlastného rozhodnutia v merite veci o platnosti alebo neplatnosti rozhodnutia MH SR č. 1/2000, možnosti účinne konať na súde vo veci spôsobenej škody“.*

4. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Ústavný súd vyslovuje, že uznesením Najvyššieho súdu... zo dňa 30. 11. 2010, č. k. 1 Cdo 88/2009 došlo k porušeniu Ústavy... v čl. 46 ods. 1.

Ústavný súd uznesenie Najvyššieho súdu... zo dňa 30. 11. 2010, pod č. k. 1 Cdo 88/2009, zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

Súčasne si uplatňujem trovy práv. zastupovania pre prípad úspechu... “

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá

právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti, alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

7. V sťažnosti je oddelený petit od jej ostatných častí. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáhal. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy).

8. Sťažovateľka namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 88/2009 z 30. novembra 2010. Jej podstatná argumentácia spočívala (bod 3.1) v konštatovaní, že „... *odvolací súd sa... nami uvádzanými skutočnosťami v odôvodnení rozsudku vôbec nezaoberal, podali sme voči jeho rozhodnutie dovolanie, v ktorom sme namietali, že nám bola odňatá možnosť konať pred súdom, okrem iného aj tým, že odvolací súd svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil, pretože sa vôbec nezaoberal nami uvádzanými argumentami v prospech existencie naliehavého právneho záujmu na nami podanej určovacej žalobe. Podľa názoru dovolacieho súdu však nedošlo k odňatiu možnosti konať, čo odôvodnil tým, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam.*“

9. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody,

reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

10. Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy neznamena právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len víťazstvo v súdnom spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

11. Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 88/2009 z 30. novembra 2010 v podstatnom uviedol:

„Najvyšší súd... skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný... V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu... Dovolaním navrhovateľa I/ je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky rozsudkov uvedených v § 238 O. s. p., proti ktorým je dovolanie prípustné; prípustnosť jeho dovolania preto z tohto ustanovenia nevyplýva.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O. s. p., ktoré ukladá dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O. s. p., dovolací súd sa neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O. s. p. ... Existencia ani jednej z uvedených väd však dovolacím súdom v konaní zistená nebola.

S prihliadnutím na obsah dovolania, v ňom zvolenú argumentáciu a vytýkané nesprávnosti, ktorých sa mal dopustiť odvolací súd (navrhovateľ I/ o. i. vytýkal odvolaciemu súdu, že rozhodol bez nariadenia pojednávania, nepreskúmateľnosť jeho rozhodnutia a tiež dôvodil že došlo k chybnému posúdeniu nesplnenia podmienok určovacej žaloby podľa § 80 písm. c/ O. s. p. a že tým mu bola odňatá možnosť konať pred súdom),

dovolací súd sa osobitne zamerá na otázku, či postupom odvolacieho súdu nebola navrhovateľovi odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

Podľa § 237 písm. f/ O. s. p. dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je taký vadný postup súdu v občianskom súdom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatniť procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom a týmto postupom odňal účastníkovi konania procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Napríklad môže ísť o právo predniesť (doplniť) svoje návrhy, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo zhrnúť na záver neodročovaného pojednávania svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci.

Z obsahu dovolania vyplýva, že podľa dovolateľa odvolací súd svoj rozsudok nemal ... vyhlásiť bez nariadenia pojednávania, lebo odvolanie bolo podané pred 15. októbrom 2008. Tento názor nie je správny. Podľa § 372p O. s. p. (prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 15. októbra 2008) na konania začaté pred 15. októbrom 2008 sa použijú predpisy účinné od 15. októbra 2008, ak nie je ďalej ustanovené inak (ods. 1); prokurátor môže podať návrh na začatie konania podľa § 35 ods. 1 písm. f/ iba v právnych vzťahoch, ktoré vznikli po 14. októbri 2008 (ods. 2). Uvedené ustanovenie upravuje režim pôsobenia novej právnej úpravy - zákona č. 384/2008 Z. z. (lex posterior) a starej právnej úpravy (lex priori). Generálnym pravidlom je, že nová právna úprava sa vzťahuje aj na konania začaté pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 384/2008 Z. z., t. j. pred 15. októbrom 2008. Prelomením tejto zásady je odsek 2, ktorý súvisí s doplnením dôvodov, keď môže podľa § 35 ods. 1 písm. f/ O. s. p. podať návrh na začatie konania prokurátor (ak ide o vyslovenie neplatnosti prevodu alebo prechodu vlastníctva alebo o určenie vlastníctva a pri prevode alebo prechode vlastníctva boli porušené ustanovenia všeobecne záväzného právneho predpisu). Z tohto dôvodu môže prokurátor podať návrh na začatie konania iba v právnych vzťahoch, ktoré vznikli po 14. októbri 2008. V zmysle § 372p ods. 1 O. s. p. sa preto ustanovenie § 214 O. s. p. v znení účinnom od 15. októbra 2008 použije aj na odvolacie konania, ktoré začali podaním odvolania pred 15. októbrom 2008 (porovnaj tiež stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu... Cpj 7/2010 z 19. apríla 2010).

Podľa § 214 ods. 1 O. s. p. (v znení účinnom od 15. októbra 2008) na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak

a/je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie,

b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania,

c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

V ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p. v znení účinnom od 15. októbra 2008).

Keďže nebolo potrebné zopakovať ani doplniť dokazovanie (odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa), súd prvého stupňa nerozhodol podľa § 115a O. s. p. bez nariadenia pojednávania a prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej na pojednávaní nevyžadoval dôležitý verejný záujem, t. j. neboli dané dôvody pre nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 1 O. s. p., odvolací súd v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 O. s. p. (v znení účinnom od 15. októbra 2008) rozhodol o odvolaní bez nariadenia pojednávania. Postupom odvolacieho súdu plne rešpektujúcim platnú úpravu Občianskeho súdneho poriadku (v znení účinnom od 15. októbra 2008) nemohlo dôjsť k odňatiu možnosti navrhovateľa pred súdom konať. Odvolací súd neaplikoval § 214 O. s. p. v už neúčinnom znení, z ktorého stavu (znenia) vychádza zjavne argumentácia dovolateľa spojená s tvrdením o odňatí možnosti konať pred súdom.

Pokiaľ dovolateľ odvolaciemu súdu vytykal ako odňatie možnosti konať pred súdom, že vo svojom odôvodnení poukazuje na § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z. v znení účinnom dňom 15. októbra 2008, hoci nevyzval navrhovateľov podľa § 213 ods. 2 O. s. p., aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili, ani táto námietka neobstojí.

Podľa § 219 ods. 2 O. s. p. účinného od 15. októbra 2008, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd vo svojom rozhodnutí (odôvodnení) postupoval v súlade s citovaným ustanovením a plne sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvého stupňa. Pokiaľ navyše citoval vo svojom odôvodnení § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z. v znení účinnom

dňom 15. októbra 2008, nešlo o prípad, keď odvolací súd je toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, teda nebolo ani potrebné vyzvať účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili. Takéto doplnenie na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia o ďalšie dôvody v súlade s § 219 ods. 2 O. s. p. účinného od 15. októbra 2008 nie je prípadom toho, že odvolací súd je názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci použité nebolo a je rozhodujúce pre rozhodnutie veci, kedy má povinnosť vyzvať účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili; išlo v tejto právnej veci jednoznačne len o doplnenie v zmysle cit. § 219 ods. 2 O. s. p., ktoré nijako nespochybnilo správnosť právneho záveru súdu prvého stupňa a nebolo s nim v rozpore.

Pokiaľ dovolateľ namietal, že odvolací súd sa nezaoberal obsahom odvolania v potrebnom rozsahu, treba uviesť, že ani táto námietka neobstojí. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí (odôvodnení) postupoval v súlade s citovaným ustanovením § 219 ods. 2 O. s. p., stotožnil sa s odôvodnením rozhodnutia súdu prvého stupňa, navyše poukázuc na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia na ďalšie dôvody. Správnosťou právneho záveru nižších súdov sa dovolací súd nezaoberal (keďže absentuje prípustnosť dovolania). Z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel k záveru, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s či. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok splňa parametre zákona na odôvodnenie rozsudku (§ 157 ods. 2, § 211 ods. 2 O. s. p.). Za odňatie možnosti konať pred súdom v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv navrhovateľa.

Podľa dovolacieho súdu napadnutý rozsudok odvolacieho súdu teda vadou vytýkanou dovolateľom netrpí, je dostatočne odôvodnený a preskúmateľný, skrátka splňa požiadavky ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p. (§ 211 ods. 2 O. s. p.) kladené na odôvodnenie rozsudku.

V zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby všeobecný súd sa stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov.

Právo na spravodlivý súdny proces neznamena ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa cit. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov, resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecných záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania.

Podľa § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané, a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami, a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O. s. p.), pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné (zásadné) otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo (účastníka) a povinnosť (súdu) na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého jurisdikčného aktu (rozhodnutia). Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy..., ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti... Dovolací súd je názoru, že odvolací súd a súd prvého stupňa dostatočne odôvodnili svoje rozsudky vo veci

samej - vysvetlili dôvod, pre ktorý bola zamietnutá určovacia žaloba, spočívajúci v chýbajúcom naliehavom právnom záujme navrhovateľa (navrhovateľov) na tejto určovacej žalobe v zmysle § 80 písm. c/ O. s. p., zdôrazniac zároveň aj skutočnosť, že podaný návrh nežiada priamo určiť existenciu či neexistenciu práva, resp. právneho vzťahu.

Navrhovateľ I/ v dovolaní tiež namieta, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci... v otázke existencie naliehavého právneho záujmu, ktorý vyžaduje § 80 písm. c/ O. s. p.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav.

K tejto námietke je treba uviesť, že nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p. a nespôsobuje tzv. zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenie dovolateľa bolo opodstatnené (dovolací súd sa ním z tohto aspektu nezaoberal), ním uvádzané skutočnosti by mali za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladali by ale prípustnosť dovolania podľa § 237 O. s. p.; obdobný záver platí aj v prípade tzv. inej vady, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci... Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu.

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O. s. p. a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 O. s. p., Najvyšší súd... dovolanie navrhovateľa I/... ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.“

12. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Právomoc ústavného

súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je kvalifikovaná už spomínaným princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. V nadväznosti na to ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

13. Podstatná argumentácia sťažovateľky spočívala (bod 3 a 8) v tom, že „*Najvyšší súd... porušil naše právo na súdnu ochranu tým, že odmietol nami podané dovolanie, hoci neexistovali dôvody k jeho odmietnutiu podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 OSP.*“. Sťažovateľka mala za dostatočne preukázané, že „*V prípade že prvostupňový súd zaujme určitý právny názor, ktorý založí na určitom konkrétnom argumente a následne účastník v odvolaní proti rozhodnutiu uvedie protiargument... musí sa odvolací súd zaoberať relevantnosťou tohto protiargumentu a v odôvodnení rozsudku sa s ním riadne vysporiadať. ... odvolací súd nie je povinný tento protiargument akceptovať, avšak aj v takom prípade musí v odôvodnení... uviesť, prečo taký argument nemohol akceptovať. V tomto prípade však odvolací súd takto nepostupoval... . Následne tento jeho postup odobril vo svojom rozhodnutí aj dovolací súd, ktorý tieto otázky nepovažoval za podstatné pre rozhodnutie vo veci a podané dovolanie odmietol, čím došlo k porušeniu nášho ústavného práva na súdnu ochranu.*“. V danej veci ústavný súd nezistil, že by napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 88/2009 z 30. novembra 2010 bolo svojvoľné a že by tak zasahovalo do základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Podľa názoru ústavného súdu

základné právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy nemôže byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania. Navyše treba uviesť, že z pohľadu ústavného súdu nemožno skutkové a právne závery najvyššieho súdu považovať za arbitrárne alebo zjavne neopodstatnené.

14. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných na vec sa vzťahujúcich hmotnoprávných a procesnoprávných zákonných ustanovení je namietané rozhodnutie najvyššieho súdu aj náležite odôvodnené, pričom v potrebnej miere poskytlo odpovede na všetky sťažovateľkou namietané okolnosti danej právnej veci v ňou podanom dovolaní, v rámci ktorého prieskumu dovolací súd skúmal aj rozhodnutia súdov nižšej inštancie s prihliadnutím na spôsob ich vysporiadania/nevysporiadania sa k otázkam hmotnoprávneho charakteru [napr. vyjadrenie sa k otázke hodnotenia naliehavého právneho záujmu podľa § 80 písm. c) OSP, k dôvodom zamietnutia určovacej žaloby podanou sťažovateľkou], tak aj k otázkam procesnoprávneho charakteru (napr. k vyhláseniu rozhodnutia odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania, k aplikácii ustanovenia § 213 ods. 2 OSP). Najvyšší súd taktiež skúmal všetky Občianskym súdnym poriadkom predpokladané dôvody prípustnosti dovolania, pričom sa osobitne zameril na sťažovateľkou uvedený dôvod podľa § 237 písm. f) OSP, ktorého opodstatnenosť však nezistil: „*Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému skúmaniu.*“

15. V súvislosti so sťažovateľkiným prejavom nespokojnosti s namietaným rozhodnutím najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr.

I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05). Ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a namietaným porušením označeného základného práva (čl. 46 ods. 1 ústavy), a preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľky odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

16. Sťažovateľka v texte podanej sťažnosti (pozri bod 3 a 8) taktiež nesúhlasila s právnym posúdením jej veci (ako takej), o ktorej v inštančnom postupe rozhodovali – okrem dovolacieho – aj nižšie súdy, t. j. krajský súd, ktorý svojím rozhodnutím sp. zn. 9 Co/325/2008 z 15. januára 2009 potvrdil prvostupňový rozsudok okresného súdu č. k. 11 C 185/2002-367 z 1. júla 2008. Uvedené tvrdenia ústavný súd vnímal ako súčasť širšej argumentácie sťažovateľky vo vzťahu k – v petite označenému – napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu. Vychádzal pritom z obsahu § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde (bod 7) a zo skutočnosti, že sťažovateľka, kvalifikovane zastúpená právnym zástupcom (advokátom), v podanej ústavnej sťažnosti napadla (iba) dovolacie uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 88/2009 z 30. novembra 2010. Rešpektujúc uvedené dispozičné oprávnenie strany sťažovateľky sa preto ústavný súd (súc viazaný návrhom sťažovateľky na začatie konania v zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nemohol touto časťou sťažnosti, teda vo vzťahu k rozhodnutiam súdov nižšej inštancie, vecne zaoberať.

17. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd nemohol zaoberať opodstatnenosťou námietok v nej uvedených. Zároveň stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky na ochranu ústavnosti (zrušenie napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu a vrátenie veci tomuto súdu na opätovné prerokovanie), keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. marca 2011

